

Viestintä ja kehitys -säätiön toimintasuunnitelma 2024

1. Vuoden 2024 painopisteet

Viestintä ja kehitys -säätiö (Vikes) on journalistien ja media-alan ammattilaisten solidaarisuus- ja kehityssäätiö, joka vahvistaa demokratiaa ja aktiivista kansalaisyhteiskuntaa tukemalla sananvapautta, laadukasta journalismia ja moniarvoista mediaa ympäri maailman. Vikes on ainoa sananvapautteen ja viestintään erikoistunut suomalainen kehitysyhteistyötoimija. Suomessa Vikes tavoittaa media-alan ammattilaiset ja suuren yleisön globaalikasvatuksen ja viestinnän kautta.

Sananvapauden puolustaminen, moniarvoisen ja riippumattoman median tukeminen sekä kestävä kehityksen monipuolinen käsittely journalismissa ovat myös vuoden 2024 aikana Vikesin toiminnan keskiössä.

2. Kehitysyhteistyö ja globaalikasvatus

Vuosi 2024 on Viestintä ja kehitys -säätiön (Vikes) toiminnan kolmas vuosi ulkoministeriön rahoittamana ohjelmaturkijärjestönä.

Vuonna 2024 ohjelmarahoituksella toteutetaan Vikesin Myanmarin, Somalian ja globaalikasvatuksen ohjelmatoiminnot. Lisäksi ohjelma sisältää kolme hanketukipäätöksellä rahoitettavaa kehitysyhteistyöhanketta: Naiset mediassa – Kohti tasa-arvoista mediaa ja naistoimittajien asemaa Nepalissa ja Tansaniassa (2021–24), Maaseutuyhteisöjen voimauttaminen median avulla Tansaniassa, Keniassa ja Ugandassa (2021–24), Itsenäisen median tukihanke Keski-Amerikassa (2021–24). Ohjelmaturkien lisäksi rahoitusta saadaan vuonna 2023 alkaneelle EU-rahoitteiselle hankkeelle Somaliassa.

Vuoden 2024 aikana Vikes aloittaa uuden, vuoden ensimmäisellä neljänneksellä hyväksyttävän strategian toimeenpanon ja arvioi toimintaansa ohjelman välievaluuatiolla. Välievaluoinnin tavoitteena on saada riippumaton arvio ohjelman täytäntöönpanosta ja tuloksista keskittyen erityisesti Itä-Afrikan ja Keski-Amerikan hankkeisiin, tunnistaa parhaita käytäntöjä ja saada suosituksia ohjelman tuloksellisuuden ja kestävyuden vahvistamiseksi. Välievaluoinnin tuloksia hyödynnetään uuden ohjelmaturkikauden 2026–2029 suunnittelussa, joka aloitetaan syyskuudella 2024.

Vuoden 2024 syyskuudella Vikes toimii ohjelmaturkijärjestöjen ja kehitysjärjestöjen kattojärjestö Fingon laatu- ja vaikuttavuustyöryhmän puheenjohtajana yhdessä Suomen World Visionin kanssa, mikä mahdollistaa Vikesille tärkeiden teemojen nostamisen laajempaan käsittelyyn muiden järjestötoimijoiden kanssa.

2.1 Naiset mediassa – Kohti tasa-arvoista mediaa ja naistoimittajien asemaa Nepalissa ja Tansaniassa

Sukupuolten välistä tasa-arvoa toimituksissa ja mediasisällöissä edistävä Naiset mediassa -hanke jatkuu hankesuunnitelman mukaisesti Tansaniassa ja Nepalissa, tosin vuonna 2024 volyymiltaan leikattuna.

Molemmissa kumppanimaissa järjestetään koulutuksia ja mentorointia naistoimittajille journalistisissa taidoissa ja tuetaan naistoimittajia tuottamaan tutkivampia juttuja ja ohjelmia. Molemmissa maissa naistoimittajille järjestetään myös johtajakoulutusta ja pyritään vahvistamaan naisten asemaa mediatalojen johtajien keskuudessa. Lisäksi toimitusten päälliköitä koulutetaan tasa-arvokysymysten huomioon ottamisessa toimituksellisissa päätöksenteossa.

Toimitusten uusien tasa-arvovastaavien työtä tuetaan kolmessa mediatalossa Tansaniassa. Vuonna 2024 myös Nepalissa pyritään luomaan ensimmäiset toimitusten sisäiset tasa-arvolinjaukset.

Tansaniassa myös monitoroidaan mediasisältöjen sukupuolisensitiivisyyttä sanomalehdissä, radiossa ja televisiossa sekä tuetaan sosiaalisen median kanavilla laajasti seuratun #womeninmedia-kampanjan tuotantoa.

Hankkeen yhteistyökumppaneita ovat Tansanian medianeuvosto, Tansanian naistoimittajien yhdistys, Media Institute of Southern Africa -verkoston Tansanian maaosasto sekä Tutkivan journalismin keskus Nepalissa. Näillä järjestöillä on laajat verkostot ja pitkäaikainen kokemus mediakehityksen ja sananvapauden edistäjinä. Hankkeessa tuetaan myös kumppanijärjestöjen tekemää vaikuttamistyötä ja kumppaneiden välistä vertaisoppimista.

2.2 Maaseutuyhteisöjen voimauttaminen median avulla Tansaniassa, Keniassa ja Ugandassa

Tansaniassa, Ugandassa ja Keniassa valtaosa väestöstä elää maaseudulla, monet ilman kunnollisia peruspalveluja. Maaseudun asukkaita ja heidän näkemyksiään ei silti juuri huomioida näiden maiden valtamediassa. Hankkeen tavoitteena on, että maaseudun asukkaat saavat paremmin äänensä kuuluviin paikallisessa mediassa ja samalla myös heidän tiedonsaantinsa lisääntyy.

Hankkeen yhteistyökumppaneita ovat Tansanian yhteisöradioliitto, Ugandan yhteisöradioliitto, kenialainen mediajärjestö Development Through Media sekä tansanialainen Mtukwao Community Media. Hanke tukee myös kumppanijärjestöjen ja paikallisten kouluttajien verkostoitumista.

Hankkeessa hyödynnetään Vikesin monivuotista kokemusta Tansaniassa, jossa uuden verkkoportaalin avulla julkaistaan yhteisöradioiden tuottamia uutisia, podcasteja ja suoria radiolähetyksiä eri puolilta maata. Hankkeessa koulutetaan tansanialaisia yhteisöradioiden toimittajia verkkoportaalin käytössä ja tuetaan verkkokanavan markkinointia ja kestävyyttä.

Myös Ugandaan on luotu uusi yhteisöradioportaali ja järjestetty ensimmäiset käyttökoulutukset radiokanavien toimittajille. Ugandan portaalille palkataan vuonna 2024 toimitustiimi, joka koulutetaan työhönsä. Ugandassa jatketaan radioportaalin journalistista käyttökoulutusta paikallisten radioasemien kanssa ja tuetaan verkkokanavan omaa markkinointityötä.

Keniassa koulutetaan nuoria maaseututoimittajia tuottamaan laadukkaampia ohjelmia maaseudulta. Radio-ohjelmat ja tekstimuotoiset jutut julkaistaan kenialaisen kumppanijärjestön verkkoradiokanavalla.

Hankkeella tuetaan myös tansanialaisen Jamii FM:n radio-ohjelmia naisten, tyttöjen ja vammaisten oikeuksista ja asemasta sekä maaseudun sopeutumisesta ilmastonmuutokseen. Radio-ohjelmat julkaistaan myös Tansanian yhteisöradioportaalissa.

Uusien verkkoportaalien avulla yhteisöradiot voivat tavoittaa valtakunnallisen ja myös globaalin yleisön, mikä parantaa niiden mahdollisuuksia hankkia toiminnalleen tuloja oman kuuluvuusalueen ulkopuolelta. Hankkeessa on mukana yli 60 maaseudun radiokanavaa Tansaniassa ja Ugandassa. Tavoitteena on, että vuoteen 2025 mennessä ainakin 30 maaseudun radiokanavaa striimaa lähetyksiään verkkoportaalien välityksellä ja julkaisee uutisia ja podcasteja.

Vuonna 2020 alkanutta yhteistyötä Fingon Powerbank-hankkeen kanssa pyritään myös jatkamaan yhteisöradioihin liittyvien innovaatioiden ja yritys yhteistyön kehittämiseksi. Uusia kumppanuuksia selvitetään myös Tansaniassa ja Ugandassa toimivien kansainvälisten rahoittajien kanssa.

Hankkeen riskihallintasuunnitelma on päivitetty vuonna 2023 yhdessä kumppaneiden kanssa. Hankearviointi käynnistyy alkuvuodesta 2024 osana Vikesin kehitysyhteistyöohjelman väliarviointia.

2.3 Itsenäisen median tukihanke Keski-Amerikassa

Keski-Amerikassa hallitukset ovat kääntyneet autoritäärisiksi, ja maiden demokraattinen kehitys on taantunut voimakkaasti. Tämä näkyy vaalijärjestelmien manipulointina ja vaalivilpeinä, kasvavana korruptiona, ilmaisun- ja lehdistönvapauden rajoittamisena sekä kansalaisiin kohdistuvina lisääntyvinä sortotoimina. Hallitukset pyrkivät kontrolloimaan kaikkea uutisointia, ja hallitusten omaa viestintää leimaavat propaganda ja polarisoivat valeuutiset.

Maista puuttuu myös vahva kansalaisyhteiskunta ja sitä edustavat järjestöt, jotka tukisivat itsenäisen median toimintaa. Molempien merkitys on suuri, sillä ilman vahvaa kansalaisyhteiskuntaa ja riippumatonta mediaa maiden saaminen uudestaan demokraattisen kehityksen tielle ei ole mahdollista. Siksi koko alueen itsenäisen, poliittisista ja taloudellisista kytköksistä vapaan median ja kansalaisyhteiskunnan organisatorisen ja operatiivisen toimivuuden turvaaminen on nyt tärkeämpää kuin koskaan. Vain siten voidaan taata kansalaisten tiedonsaanti – hankkeen päätavoite – ja lyödä kiilaa valtiollisten tiedotuskoneistojen propagandavyörytykseen.

Vuonna 2024 hankkeen ensisijaisena tavoitteena on edellisvuosien tavoin pyrkiä turvaamaan kansalaisten tiedonsaanti tukemalla itsenäisiä, innovatiivisia ja taloudellisesti kestävämmällä pohjalla toimivia medioita ja kansalaisjärjestöjä Nicaraguan, El Salvadorin, Guatemalan ja Costa Rican sekä mahdollisuuksien mukaan myös Hondurasin haastavassa ja vaikeassa toimintaympäristössä.

Hanke on jatkoa Vikesin pitkäaikaiselle työlle Keski-Amerikan journalistien tukemiseksi ja hyödyntää hankkeen aikaisempien vaiheiden kokemuksia ja hyviä tuloksia. Hankkeen toteuttamiseksi Vikes jatkaa yhteistyötä digimedioiden El Faron (El Salvador and region) ja Onda Localin (Nicaragua and Costa Rica) kanssa sekä ympäristöjärjestö Centro Humboldtin (ACCH) kanssa (Nicaragua and region). Uusin kumppani, Nicaraguan Itsenäisten toimittajien ammatillista järjestäytymistä ja toiminnallista yhteistyötä edistävä yhteenliittymä PCIN, jatkaa mukana hankkeessa vuonna 2024, vaikka suora tuki heille jäi väliin vuonna 2023 Vikesin budjettileikkausten takia.

Kumppanimedioiden organisatorisen, taloudellisen ja toimituksellisen työn vahvistamisen lisäksi hankkeen tuella tarjotaan journalisteille ammatillista jatkokoulutusta ja verkostoitumismahdollisuuksia. Hankkeelle onkin tärkeää tukea kumppani El Faron järjestämää vuosittaista alueellista Keski-Amerikan journalismifoorumia ForoCAPIa, joka tarjoaa näitä mahdollisuuksia.

Nicaragualaistoimittajien PCIN:n kautta on tuettu naisjournalisteja ja erityisesti naisten johtamia digimedioita. Toiminnot tukevat hyvin Vikesin kehitysyhteistyöohjelman median tasa-arvoon tähtäävää tavoitetta. Itsenäisesti toimivan naisjournalistien La Sala -verkosto tukee samalla PCINin organisatorista vahvistamista. La Salan tuki jatkuu vuonna 2024 ja suunnitelmissa on naisten johtamien alustojen tukemisen verkoston toiminnan laajentaminen alueelliseksi.

Kaikkien kumppaneiden, ja siis koko hankkeen osalta, riskianalyyssissa lähdetään siitä, että otetaan huomioon pahimmat mahdolliset skenaariot toimintaympäristön muutoksissa. Maiden tilanteesta johtuen myös journalistien ja mediatalojen turvallisuuden ja perustoimintojen takaaminen on vuonna 2024 hankkeessa edelleen keskeisellä sijalla.

Nicaragualaisjournalistien – ja kumppanijärjestöjen - raskaat kokemukset presidentti Ortegán dikatuurihallinnon alla ovat analyysin kannalta tärkeitä. Ne huomioidaan erityisesti kumppani El Faron kotimaassa El Salvadorissa, mutta myös muissa maissa, joissa hanke kumppaniensa kautta nykyisin toimii: Guatemalassa, Hondurasissa ja Costa Ricassa. Kaikki kumppanit ovat joutuneet tekemään muutoksia toimintastrategiaansa ja työmetodeihinsa maiden toimintaympäristön muuttuessa yhä epäedullisemmaksi ja vaarallisemmaksi vapaan median ja kansalaisjärjestöjen toiminnalle.

Kaikki kumppanit noudattavat heille räätälöityjä turvallisuusprotokollia. Niihin sisältyy sekä fyysisten että digitaalisten turvallisuusriskien arviointi, SWOT-analyysin päivittäminen sekä riskien minimointiin tähtäävät suunnitelmat. Näihin liittyy toistuvaa koulutusta, seuranta ja päivittämistä. Tähän he saavat apua myös muilta järjestöiltä, joiden erikoisalaa on turvallisuus, muun muassa IREXltä (<https://www.irex.org/region/americas>).

Toimiminen maanpakolaisuudesta on jo asettanut sekä kumppaneille että Vikesille uusia haasteita. Kumppaniorganisaatioiden vahvistaminen ja kapasiteetin lisääminen uudessa tilanteessa ja ympäristössä on noussut tärkeäksi strategiseksi tavoitteeksi, jotta myös muilla hankkeen alueille, kuten esimerkiksi varainhankinnan ja omavaraisuuden kehittämiseen tähtäville toimille voidaan asettaa realistisia tavoitteita.

Kaikilla nicaragualaisilla elsalvadorilaisilla kumppaneilla on henkilöstöä ja toimintoja myös maiden sisällä. Heidän fyysiseen turvallisuuteensa kiinnitetään erityistä huomiota, ja mahdolliseen nopeaan evakuointiin maan rajojen ulkopuolelle on varauduttu.

2.4 Myanmarin ohjelma

Yangon Film School on jo kahdeksantoista vuoden ajan tarjonnut myanmarilaisille nuorille kansainväliset laatuvaatukset täyttävää elokuvakoulutusta. Vuoden 2021 alun sotilasvallankaappauksesta huolimatta YFS on pystynyt jatkamaan toimintaansa lähes normaalisti korostamalla opetusroolia, eikä dokumentarismien tiedonlevittämisen roolia.

Vikesin kolmivuotinen ohjelmakausi YFS:n kanssa on viimeinen. Vuosien 2023-25 rahoituksen ollessa varsin pieni, Vikesin tuki keskitetään koulun normaalin opetustoiminnan tukemiseen. Vuoden 2024 alussa aloittaa uudet 12 opiskelijaa koulussa, minkä lisäksi koululla järjestetään erilaisia täydennyskoulutuksia alumneille. Koulu kiinnittää erityistä huomiota tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen. Opiskelijoista 50% on aina tyttöjä/naisia ja 40% etnisiin vähemmistöihin kuuluvia.

Opetus on kansainvälistä huipputasoa. Vikes tukee ja seuraa etenkin osaamista paikallisille opettajille siirtävän Train-to-Teach –koulutusohjelman tuloksia ja pyrkii omalla, ohjelman kautta tarjottavan hallinnollisen kapasiteetin vahvistamisen avulla omalta osaltaan varmistamaan, että koululla olisi tulevaisuudessa yhä vahvempi paikallinen osaaminen ja omistajuus. Vikesin tukea ohjataan myös Travelling Cinema –konseptille, jolla järjestetään paikallistoimintaa Myanmarin maaseudulla.

Riskienhallinta on vaikeassa toimintaympäristössä jatkuvaa työtä. Ohjelman riskienhallintasuunnitelmassa on useita riskejä korkeimmassa riskiluokassa. Tässä toimintaympäristössä

toiminnan jatkuminen suhteellisen normaalina on jo saavutus sinällään - varsinaista kehittämistyötä esimerkiksi paikallisen varainhankinnan kehittämiseksi ei voi tehdä, saati vaikuttamistyötä sananvapauden edistämiseksi.

2.5 Somalian maaohjelma

Somalian maaohjelmaa toteutetaan ulkoministeriön ohjelmatuella sekä EU-hanketuella. Maaohjelman pitkän aikavälin tavoitteena on edistää lapsiystävällisen, moniäänisen ja disinformaatiosta vapaan journalismin kehittämistä Somaliassa, mikä edistää rauhaa ja vakautta konfliktin runtelemassa maassa.

Lasten ja nuorten roolia aktiivisina kansalaisina tuodaan esille median kautta kahdella tavalla: Kouluissa järjestettäviä rauhanlähettäläskoulutuksia, joissa opetetaan nuorille konfliktinratkaisua, jatketaan vuonna 2024 kahdella koulutuksella Keski-Somaliassa. Koulutason rauhan- ja anteeksiannon työstä tuotetaan minidokumentteja, jotka esitetään Somalian kansallistelevisiossa. Lisäksi jatketaan yhteistyötä Somalian kansallistelevision kanssa lastenohjelmatuotannon kehittämiseksi. Kansallistelevision ja paikallismedian osallistuminen tavoitteen toteuttamiseen takaavat laajan levikin ympäri Somaliaa. Toimintoja toteutetaan yhteistyökumppanin CAFIS Organisationin kanssa.

Levittääkseen rauhan sanomaa yleisölle joukkotiedotusvälineiden kautta Vikes, yhteistyössä CAFIS Organisationin ja Kirkon Ulkomaanavun kanssa järjestää Kismayossa ja Baidoassa TV-väittelyt, joissa 4-8 alueellista vaikuttajaa, jotka koostuvat perinteisistä johtajista, poliitikoista, uskonnollisista johtajista, nuorista, aktivisteista ja rauhan asiantuntijoista, keskustelevat rauhan, ideologian, sovinnon ja anteeksiannon aiheista eri näkökulmista. Keskusteluissa käsitellään avoimesti vaikeita ja tunteellisia aiheita, kuten sisällissotaa ja sotatraumaa, klaanien välisiä konflikteja ja terrorismia, haitallisia paikallisia perinteitä, naisten, vammaisten ja muiden vähemmistöjen oikeuksia, nuorten roolia rauhanprosessissa, ilmastonmuutoksen vaikutusta kansalliseen vakautta ja muuttoliikettä. Keskustelun aloittamiseksi tehdään inserttejä, joissa tarjotaan käytännön tason ratkaisuja rauhanomaisen yhteiskunnan rakentamiseen. Väittelyihin kutsutaan laajasti yleisöä paikalle, ja ne näytetään kansallistelevisiossa sekä niille haetaan uutisointia myös paikallismediaan.

Somaliassa pilotoitiin median tasa-arvotyötä uudella miesspesifillä tasa-arvokoulutuksella vuoden 2023 lopussa. Hyvin toimivaksi malliksi osoittautunutta konseptia jatketaan vuonna 2024 järjestämällä kaksi koulutusta kahdeksan miehen ryhmille. Koulutukseen valitaan mukaan omissa organisaatioissaan tai yhteisöissään avainasemassa olevia miehiä; mediatalon johtajia, päätoimittajia ja klaanijohtajia. Koulutuksen tarkoituksena on tunnistaa ja tunnustaa tasa-arvo-ongelmat kulttuurisensitiivisesti ja löytää paikalliset ratkaisut seksuaalisen häirinnän ehkäisyyn ja käsittelyyn sekä sukupuolittuneen syrjinnän poistamiseen.

Vikesin pitkäaikaisen Somalian journalistiliiton FESOJin kanssa tehtävää yhteistyötä jatketaan EU-rahoituksella vuonna 2024. Hankkeessa koulutetaan vuosittain noin 200 toimittajaa (vähintään kolmasosa naisia, mukana myös vammaisia toimittajia) järjestäytymään paikallisesti työolojen parantamiseksi sekä tarjotaan koulutusta erilaisista teemoista kuten naisten oikeudet, ympäristöjournalismi ja journalistin etiikka. Lisäksi Vikes hakee asiantuntemusta suomalaisilta media-alan asiantuntijoilta, ml. Suomen journalistiliitolta FESOJin tueksi näiden suunnitelmiin medianeuvoston perustamiseksi. Vikes on myös mukana FESOJin tukena käynnistämässä kansalaisjärjestödialogia, jonka avulla voidaan aloittaa medialain päivitys. Myös FESOJin hallinnollisen kapasiteetin vahvistamiseksi tehdään systemaattisesti töitä. Lisäksi vahvistetaan viranomaisten kapasiteettia ymmärtää ja tunnistaa disinformaatiota ja järjestetään viranomaisille ja toimittajille kaksi yhteiskoulutusta miten vastustetaan vihapuhetta ja disinformaatiota.

Somalia on riskeiltään korkean riskin maa. Riskien ennaltaehkäisy on tärkeintä. Turvallisuussuunnittelu tehdään jokaisen matkan ja toiminnon osalta huolellisesti etukäteen.

2.6 Globaalikasvatusohjelma

Vikesin globaalikasvatuksen pääasiallisia kohderyhmiä ovat toimittajat ja alan opiskelijat. Keskeisiä tavoitteita on kolme: lisätä kohderyhmien ymmärrystä niin kestävästä kehityksestä, sanan- ja lehdistönvapauden kuin median moninaisuuden ja moniäänisyyden osalta sekä auttaa tiedostamaan omat mahdollisuudet asioiden edistämiseen.

Vuoden 2024 aikana pyrimme edellisen vuoden tavoin tavoittamaan molempia kohderyhmiä ja edistämään kaikkia kolmea tavoitetta. Ensimmäiseen tavoitteeseen vastataan jatkamalla vuonna 2023 käynnistynyttä kolmivuotista yhteistyötä kestävästä journalismista saralla Tampereen yliopiston kanssa. Yhteistyökumppanina on journalistiikan opintosuunta informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunnassa.

Vuonna 2024 on luvassa opintokokonaisuus osana *Sustainable Digital Life, Sustainable Societies and Digitalisation* -maisteriohjelman. Toteutusvastuu koulutuksesta on journalistiikan oppiaineella, Vikes on mukana suunnittelussa sekä opetuksessa soveltuvin osin. Suunnittelu tapahtuu kevään aikana, toteutus syyslukukaudella. Maisteriohjelma on monitieteinen, ja myös opiskelijat tulevat eri taustoista. Ohjelman tavoitteena on kouluttaa luovia, analyttisiä ja kriittisiä digitaalisen median sekä viestinnän ja tietotekniikan asiantuntijoita. Nämä asiantuntijat visioivat, suunnittelevat ja arvioivat digitaalisia palveluita, jotka ovat eettisesti kestäviä, kaikkien saavutettavia sekä sosiaalista ja kulttuurista monimuotoisuutta huomioivia.

Sanan- ja lehdistönvapauden tiimoilta pidämme yllä julkista keskustelua kotimaassa järjestämällä seminaarin kansainvälisenä lehdistönvapauden päivänä 3. toukokuuta. Varmistunut yhteistyökumppani on Puolueiden kansainvälinen demokratiayhteistyö – Demo Finland. Mukaan pyritään saamaan muun muassa poliitikkoja, tutkijoita ja toimittajia keskustelemaan vapaan lehdistön keskeisestä roolista demokratian turvaajana meillä ja maailmalla. Näkökulma aiheeseen on globaali.

Vahvin painotuksemme vuonna 2024 on median moniäänisyyden edistäminen. Vuoden alkupuolella valmistuu DECA-konsortion rahoittama selvitys *Moniäänisen median edistämisen pullonkaulat Suomessa maahanmuuttaneiden näkökulmasta*. Selvityksen perusteella mietitään tarkemmin, mikä Vikesin rooli ja näkökulma kotimaisessa mediaan liittyvässä moninaisuus- ja representaatiokeskustelussa on tai voisi olla sekä miten Vikes saisi tässä työssä resurssinsa parhaaseen mahdolliseen käyttöön.

Selvityksen pohjalta luodaan tiekartta Vikesin lähivuosien moninaisuustyölle. Valittuja toimintoja toteutetaan ja käynnistetään vuoden 2024 aikana, sekä omin voimin että tunnistettujen yhteistyökumppanien kanssa. Ensimmäinen toiminto on selvityksen tulosten avaaminen seminaarissa tai keskustelutilaisuudessa vuoden alkupuoliskolla, todennäköisesti maaliskuussa–huhtikuussa.

Vikesin globaalikasvatuksen keskeinen tunnistettu riski on ohjelman myötä uudistunut toiminta, joka edelleen hakee muotoon, eli toimintatapoja ja painotuksia on arvioitava ja kehitettävä. Globaalikasvatuksen henkilöresurssit ovat pienet, joten erityistä huomiota on kiinnitettävä tulevien yhteistyökumppanien valintaan niin, että yhteistyö ei lisää työtaakkaa vaan pikemminkin mahdollistaa työn jakamisen muiden toimijoiden kanssa.

3. Viestintä

Vikesin viestinnällä kerrotaan sekä Vikesin ohjelmatyöstä että laajemmin lehdistönvapauden merkityksestä demokratialle.

Pääasiallinen kohderyhmä ovat journalistit, media-alan ammattilaiset ja alan opiskelijat, ja heidän kauttaan suomalaiset laajemminkin. Vikes tekee viestintää omilla kanavillaan, mutta myös taustayhteisöjen kanssa. Suomen Journalistiliiton viestinnän kanssa jatketaan systemaattista yhteistyötä, ja suhteita muiden jäsenyhteisöjen viestintään kehitetään.

Strategista yhteistyötä ulkoministeriön kehitysviestinnän kanssa jatketaan, jotta yhdessä tavoitetaan laajasti Suomen globaaleista kysymyksistä kiinnostuneet journalistit.

Tavoite on, että journalistit ja viestinnän toimijat tuntevat Vikesin työtä, teemoja ja tuloksia ja kokevat, että Vikes on heidän kanavansa tukea kollegoita muualla maailmassa.

Vuonna 2024 Vikes täyttää 20 vuotta, mitä juhlistetaan Vikesin viestinnässä näkyvästi. Taloudellisen tilanteen salliessa voidaan esimerkiksi julkaista Journalisti-lehden välissä Vikes-liite, jossa kerrotaan säätiöstä ja sen työstä. Lisäksi jaetaan kehitysjournalismin palkinto ja jaetaan matka-avustus yhdelle tai useammalle journalisteille.

4. Strategia ja vaikuttamistyö

Vikesin strategiapäivitysprosessi on edennyt suunniteltua hitaammin, mutta uusi strategia saadaan valmiiksi vuoden 2024 ensimmäisellä neljänneksellä. Strategiassa sekä Vikesin vaikuttamistyössä painottuu aiempaa vahvemmin verkostomainen työote, jonka avulla saadaan käytettävissä olevat resurssit tehokkaaseen käyttöön Suomessa, Euroopassa ja kumppanimaissa.

Vikes aloittaa vuoden 2024 alussa uutena asiantuntijajäsenenä Kehityspoliittisessa toimikunnassa. Kehityspoliittinen toimikunta (KPT) on parlamentaarisesti ja yhteiskunnallisesti edustava neuvoa-antava elin. Se seuraa systemaattisesti ja laaja-alaisesti kehityspolitiikkaa osana kestäväen kehityksen toimeenpanoa. Toimikunnan erityisenä tavoitteena on vahvistaa kehityspolitiikan vaikuttavuutta ja vuoropuhelua Suomessa. Lisäksi Vikes seuraa aktiivisesti kehitysjärjestöjen kattojärjestön Fingon vaikuttamistyötä ja osallistuu Vikesille tärkeiden vaikuttamistavoitteiden edistämiseen.

Vuonna 2024 Eurooppa-tasolla verkostoidutaan ja etsitään vaikuttamisen paikkoja yhdessä etenkin Team Democracy Europe -verkoston Media and Digital Democracy -työryhmän toiminnan kautta sekä kartoittamalla yhteisiä strategisia synergioita vahvojen eurooppalaisten sisarjärjestöjen ja -verkostojen kanssa.

Kumppanimaissa tiivistetään yhteistyötä muiden rahoittajien kanssa ja tuetaan paikallisia kumppaneita verkostoitumaan ja vaikuttamaan yhdessä sananvapautta ja demokratiaa tukevan kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kautta. Näillä toimenpiteillä luodaan pohjaa myös mahdolliselle yhteiselle ohjelmatyölle tulevana vuosina.

5. Laadun varmistaminen, oppiminen ja riskienhallinta

Vuoden 2024 alkupuolella jatketaan syyskaudella 2023 aloitettuja kumppaneiden kapasiteetinarviointiprosesseja. Arvioinnin jälkeen kumppaneille laaditaan organisaatiokohtaiset

kehittämissuunnitelmat, joiden toteuttamiseen voidaan osoittaa lisärahoitusta ohjelmabudjetista. Kehittämisprosessi tulee kestämaan ainakin vuoden 2024 ajan, joidenkin kumppanien kohdalla todennäköisesti pidempäänkin. Prosessin yhteydessä myös yhdenmukaistetaan kumppanien käyttämät raportointipohjat. Vuodelle 2024 on myös varattu varoja yhteiselle oppimiselle yhdenvertaisuudesta ja vammaisinklusiosta.

Vikesin suurimpina toimintaympäristön riskeinä tällä hetkellä ovat rahoituksellisesti Suomen uusi hallitusohjelma, jonka vaikutukset Vikesin rahoitukseen vuodesta 2026 alkaen ovat kirjoittamishetkellä vielä epävarmat. Riskiä hallitaan tarkalla seurannalla ja vaihtoehtoisten rahoitusmahdollisuuksien kartoituksella ja valmisteluilla. Epävakaa maailmanpoliittinen tilanne ja globaalien intressien vastakkainasettelu sekä näitä ilmiöitä kasvattava lisääntyvä disinformaatio ja hybridivaikuttaminen luovat uudenlaista ennustamatonta epävarmuutta toimintaympäristöön sekä Suomessa että kumppanimaisissa. Samalla nämä uhat näyttävät, että Vikesin ja sen kumppanien työlle sananvapauden, laatujournalismin toimintaedellytyksien turvaamiseksi on entistä suurempi tarve, mikä kannustaa Vikesiä toimimaan haitallisten kehityskulkujen hidastamiseksi.

Vuonna 2024 ohjelman tulosseurantaa ja riskienhallintaa vahvistetaan kolmannesvuosittaisilla seurantakokouksilla, jotka samalla toimivat yhteisen oppimisen alustoina. Jatkuvan riskienhallinnan lisäksi riskimatriisit käydään vuoden aikana vähintään kerran läpi ohjelmakomponentti- ja ohjelmatasolla.

6. Hallinto

Vikesiä johtaa hallitus, joka kokoontuu noin seitsemän kertaa vuodessa. Vikesin palkattuun henkilökuntaan kuuluu toiminnanjohtaja ja kuusi vakituudessa työsuhteessa olevaa työntekijää, joista viisi on osa-aikaisia. Lisäksi asiantuntija-apua ostetaan kuukausi- tai tuntityösopimuksilla tarvittaessa.

Vuoden 2023 aikana kehitettiin taloushallintoa, yhdenmukaistettiin raportointia ja kehitettiin henkilöstöhallinnon käytänteitä. Näitä prosesseja jatketaan tarvittavilta osin vuonna 2024.

7. Rahoitus

Vuoden 2024 kokonaiskulut ovat noin 1,07 miljoonaa euroa. Tästä noin 82% rahoitetaan ulkoministeriön kansalaisjärjestöjen hanke- ja ohjelmatueksi kutsutuilla valtionavustuksilla, noin 3% EU-avustuksella, noin 9% omarahoituksella ja loput noin 6% vapaaehtoistyöllä ja palvelulahjoituksilla. Kaikkea myönnettyä valtionavustusta ei pystytäkään käyttämään puuttuvan omarahoituksen vuoksi.

Omarahoituksesta Vikesin taustayhteisöt ja erityisesti Suomen Journalistiliitto kattavat yli 60%, loput kerätään rahankeräyksillä, rahoitushauilla ja yhteistyösopimuksilla eri lähteistä.

Vuoden 2023 aikana jatketaan varainhankinnan kehittämistä, uusien kotimaisten ja kansainvälisten rahoituslähteiden kartoittamista sekä herätellään suomalaisten mediatoimijoiden mielenkiintoa pitkäjänteisempään strategiseen yhteistyöhön, joka palvelee myös omarahoituspohjan vahvistamista. Tavoitteena on saada omarahoitus vakiintuneelle pohjalle mahdollisimman pitkäjänteisesti.

Vapaaehtoistyö on myös merkittävä resurssi Vikesille. Kumppanimaihin suuntautuvan vapaaehtoistyön lisäksi vuoden 2023 aikana moniäänisyyden edistämisen ympärille koottua ohjausryhmää pidetään yllä, käynnistetään rauhanjournalismin ohjausryhmä ja kartoitetaan muita mielekkäitä toimintatapoja, joiden kautta saadaan Vikesin toimintaa ja laajempaa suomalaisten journalistien ja muiden media-alan osaajien asiantuntemusta ja verkostoja tuotua yhteen.